नेपाल सरकार

सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाडौं

(स्थानीय तह समन्वय शाखा)

पत्र सं.:-२०८०/०८१

चलानी नं.:- २४५

मितिः- २०८१/०३/०४

ने.सं. ११४४ तछलाथ्व १२

विषयः- तामाङ भाषा प्रयोग सम्बन्धमा।

श्री स्थानीय तह (बागमती प्रदेशभित्रका सबै)।

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको च.नं. ४८७, मिति २०८१/०२/२८ को तामाङ भाषा प्रयोगका लागि बागमती प्रदेशका सबै स्थानीय तहमा परिपत्रको लागि अनुरोध गरिएको पत्र र सो पत्रसाथ प्राप्त भाषा आयोग र नेपाल तामाङ घेदुङ, संघीय सचिवालयको पत्र लगायत पाना संख्या १६ (सोह्र) आवश्यक जानकारी एवं कार्यार्थ यसैसाथ संलग्न गरी पठाईएको व्यहोरा आदेशानुसार अनुरोध छ ।

३/४

(दीपेश कट्टेल)

शाखा अधिकृत

बोधार्थः

श्री संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय, सिंहदरबार ।

श्री सूचना तथा प्रविधि शाखाः- Website मा Upload तथा E-mail मार्फत जानकारी गराइदिनुहुन ।

नेपाल सरकार
संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं, नेपाल
(संस्कृति महाशाखा)

पत्र संख्याः- २०८०/८१
च.नं. ४८७

दर्ता नं.:- ८००८
दर्ता मितिः- २।३०

मितिः २०८१/०२/२८
नेपाल संवत ११४४ तछलाथ्व ४ सोमबार

बिषयः स्थानीय तहमा तामाङ भाषा प्रयोग सम्बन्धमा ।

श्री सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय,
सिंहदरबार, काठमाडौं ।

श्री शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय,
सिंहदरबार, काठमाडौं ।

भाषा आयोगको च.नं.३५१/२०८०/८१ मिति २०८१/०२/११ को पत्र लगायतका कागजातहरू तथा नेपाल तामाङ्ग घेदुङ, संघीय कार्यसमिति, संघीय सचिवालयको पत्र लगायतका कागजातहरूको छायाँ प्रति पाना-१५ यसैसाथ संलग्न छ । भाषा आयोगबाट सिफारिस भई आए बमोजिम तामाङ भाषा प्रयोग सम्बन्धी बिषयमा बागमती प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तहमा पत्राचार गरिदिनु हुन नेपाल सरकार (माननीय मन्त्रीस्तर) को मिति २०८१/०२/२८ को निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

योजना तथा विकास सहायता समन्वय महाशाखा
दर्ता नं.: ५०६८
मितिः २०८१।२।३०

(लालबहादुर बस्नेत)
शाखा अधिकृत

बोधार्थः

श्री भाषा आयोग, शंखमुल, काठमाडौं ।
श्री नेपाल तामाङ्ग घेदुङ, संघीय कार्यसमिति, संघीय सचिवालय, काठमाडौं ।

भाषा आयोग

(नेपालको संविधानको धारा २८७ अनुसार गठित)

शङ्खमूल, काठमाडौं

पत्र संख्या: २०८०।८१

च.न. ३५१

मिति: २०८१।०२।११

श्री संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय,
सिंहदरबार, काठमाडौं ।

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय
दर्ता नं.: ६२००
मिति: २०८१/२/१४

विषयः सिफारिस कार्यान्वयन सम्बन्धमा।

प्रस्तुत विषयमा नेपाल तामाङ घेदुङ सङ्घीय कार्यसमितिको मिति २०८१/०२/०८ को चं.नं.६००/२०८०-८१ को प्राप्त पत्रको सम्बन्धमा सरकारी कामकाजसम्बन्धी भाषा आयोगको सिफारिस २०७८ को बुँदा ११.१०.२ मा "स्थानीय तहमा नेपालको सरकारी कामकाजमा नेपाली भाषा एवम् सम्बन्धित प्रदेशले निर्धारण गरेको सरकारी कामकाजको भाषाका अतिरिक्त स्थानीय तहभित्र बहुसंख्यक जनताले बोल्ने एक वा एक भन्दा बढी अन्य राष्ट्रभाषामध्ये अधिक जनसंख्याको शीर्ष क्रममा पर्ने भाषा समेत स्थानीय तहको सरकारी कामकाजको भाषा हुन सक्नेछ" भनी नेपाल सरकारसमक्ष सिफारिस भइसकेको छ।

बागमती प्रदेश सरकारी कामकाजको भाषा ऐन, २०८० अनुसार तामाङ र नेपाल भाषा यस प्रदेशको सरकारी कामकाजको भाषाका रूपमा लागू भइसकेको छ त्यसैगरी स्थानीय तहको सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ को फ (१) मा भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकासम्बन्धी स्थानीयस्तरको नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियम स्थानीय तहबाट गरिने व्यवस्था रहेको छ। त्यसैगरी आधारभूत तहको पाठ्यक्रम (कक्षा १-८) मा "स्थानीय विषय वा मातृभाषा विषय पठनपाठनका लागि स्थानीय विषयको पाठ्यक्रम र पाठ्यसामग्री विद्यालयले स्थानीय विज्ञ, अभिभावक तथा स्थानीय तहको सहयोग र समन्वयमा विकास गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्नेछ" भनी स्पस्ट नीतिगत व्यवस्था भएकाले सोको कार्यान्वयनका लागि तहाँ मन्त्रालयबाट सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमार्फत बामगती प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तहहरूमा पत्राचार गर्ने प्रबन्धका लागि आयोगको मिति २०८०/१२/१९ को निर्णयअनुसार अनुरोध छ।यसैसाथ आयोगको निर्णय प्रतिलिपिसहित अन्य कागजातहरू संलग्न गरिएको व्यहोरो अनुरोध छ।

बोधार्थ

नेपाल तामाङ घेदुङ, सङ्घीय कार्यसमिति, काठमाडौं

डा.लोकबहादुर लोप्चन
का.मु.सचिव

फोन नं. ०१-५२४२२३३, ०१-५२४२५३४, ०१-५२४२०४६,
इमेल : languagecommission2016@gmail.com वेबसाइट : www.languagecommission.gov.np

आयोगको बैठक संख्या ९५

आज २०८०/१२/१९ गते सोमबारका दिन १२.१५ बजे यस आयोगका अध्यक्ष मा.डॉ.गोपाल ठाकुरज्यूको अध्यक्षतामा तपसिल बमोजिमको उपस्थितिमा आयोगको बैठक बसी देहायबमोजिमको

उपस्थिति

मा.डॉ.गोपाल ठाकुर, अध्यक्ष

मा.उषा हमाल, सदस्य

मा. डा. अमरराज गिरी, सदस्य

मा. कृष्णप्रसाद न्यौपाने, सदस्य

मा. मातृकाप्रसाद पोखरेल, सदस्य

मा. गोपालजी प्रसाद सर्राफ, सदस्य

मा. डा.पुष्करराज भट्ट, सदस्य

डा.लोकबहादुर लोप्चन, का.मु.सचिव

अन्य उपस्थिति

उपसचिव श्री माधवप्रसाद दाहाल

उपसचिव, श्री रमा अर्याल पन्थी

शा.अ.श्री निर्मलकुमार राई

कानुन अधिकृत श्री पुनम काफ्ले

लेखा अधिकृत श्री कृष्णप्रसाद खनाल

अन्य

निर्णय ३

आ.व. २०८१/८२ को भाषा आयोगको कार्यक्रम तथा बजेटमा प्रदेश तथा स्थानीय तहसँगको सहकार्यमा भाषासम्वन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बजेट विनियोजन समेत गरिएको हुँदा प्रदेश र

स्थानीय तहमा आ.व.२०८१/८२ मा सरकारी कामकाजको भाषा कार्यान्वयनका साथै भाषासम्वन्धी कार्यक्रम सञ्चालनका लागि बजेट विनियोजन गर्न लेखी पठाउने निर्णय गरियो।

निर्णय ४

सरकारी कामकाजको भाषासम्बन्धी सिफारिसहरु

वि.सं. २०७८

भाषा आयोग

शङ्खमूल, काठमाडौं

आधिकारिक तथ्याङ्क प्राप्त गर्ने कार्यमा आयोग अग्रसर रहने छ। [illegible] तथ्याङ्क स्पष्ट भएपछि आवश्यक देखिएको अवस्थामा भाषाको सिफारिसमा पुनरावलोकन र [illegible] हुन सक्नेछ।

११.१० स्थानीय तहको सरकारी कामकाजको भाषा

संविधानको धारा ७ को उपधारा (१) ले नेपाली भाषा नेपालको सरकारी कामकाजको भा[illegible] गरी निर्धारण गरेको छ भने सोही धाराको उपधारा (२) मा "नेपाली भाषाका अतिरिक्त [illegible] आफ्नो प्रदेशभित्र बहुसङ्ख्यक जनताले बोल्ने एक वा एकभन्दा बढी अन्य राष्ट्रभाषालाई कानुनबमोजिम प्रदेशको सरकारी कामकाजको भाषा निर्धारण गर्न सक्नेछ" भन्ने व्यवस्था छ। तर स्थानीय तहको भाषाका बारेमा संविधानमा स्पष्ट उल्लेख नभए पनि संविधानको ध[illegible] को उपधारा (३) मा "भाषासम्बन्धी अन्य कुरा भाषा आयोगको सिफारिसमा नेपाल सरकारले [illegible] गरेबमोजिम हुनेछ" भनी राखिएको प्रावधानको आशय स्थानीय तहको सरकारी कामक[illegible] भाषाका सम्बन्धमा संविधानले आयोगलाई सिफारिस गर्ने दायित्वसमेत दिएको अर्थमा आ[illegible] बुझेको छ।

संविधानको धारा ७ (१) बमोजिमको नेपालको सरकारी कामकाजको नेपाली भाषा र धारा ७[illegible] को प्रावधानबमोजिम प्रदेश कानुनअनुसार प्रदेशले निर्धारण गरेको बहुसङ्ख्यक जनताले [illegible] सरकारी कामकाजको भाषाका अतिरिक्त धारा ७ (३) को आधारमा स्थानीय तहभित्र बहुसङ[illegible] जनताले बोल्ने एक वा एकभन्दा बढी भाषालाई स्थानीय तहको सरकारी कामकाज[illegible] रूपमा मान्यता दिने गरी आयोगले नेपाल सरकारसमक्ष निम्नानुसार सिफारिस गरेको [illegible]

११.१०.१ बहुसङ्ख्यक जनताले बोल्ने स्थानीय तहको सरकारी कामकाजको भाषा

राष्ट्रिय जनगणनाको पछिल्लो आधिकारिक तथ्याङ्कलाई आधार मानी स्थानीय तहभित्र नेपा[illegible] सरकारी कामकाजको भाषा र प्रदेश कानुनबमोजिम निर्धारण भएको प्रदेशको सरकारी कामका[illegible] भाषाका अतिरिक्त बहुसङ्ख्यक जनताले बोल्ने एक वा एकभन्दा बढी अन्य राष्ट्रभाषालाई स्था[illegible] तहको कानुनबमोजिम स्थानीय तहको सरकारी कामकाजको भाषाका रूपमा निर्धारण गर्न स[illegible] हुन्छ।

११.१०.२ स्थानीय तहको सरकारी कामकाजको भाषाको मान्यता

स्थानीय तहमा नेपालको सरकारी कामकाजको नेपाली भाषा एवम् सम्बन्धित प्रदेशले निर्[illegible] गरेको सरकारी कामकाजको भाषाका अतिरिक्त स्थानीय तहभित्र बहुसङ्ख्यक जनताले बोल्ने [illegible] वा एकभन्दा बढी अन्य राष्ट्रभाषामध्ये अधिक जनसङ्ख्याको शीर्ष क्रममा पर्ने भाषासमेत स्था[illegible] तहको सरकारी कामकाजको भाषा हुन सक्नेछ। स्थानीय तहमा सरकारी कामकाजको भाषा[illegible] मान्यता पाउन आयोगले नेपालको संविधानको धारा २८७ (६) (क) तथा धारा ७ (३) बमो[illegible]

आधारभूत तह (कक्षा १-३) को
पाठ्यक्रम

२०७६

नेपाल सरकार
शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय
पाठ्यक्रम विकास केन्द्र
सानोठिमी, भक्तपुर

(उपर्युक्त तालिकामा उल्लिखित क्रियाकलाप र समयबाहेक मनोरञ्जन क्रियाकलाप, बाह्य खेल र आराम गर्ने समय गरी कम्तीमा दैनिक १ घण्टाका दर वर्षभरिमा २५६ घण्टासम्म वार्षिक समय थप हुनसक्ने छ ।)

८.२ आधारभूत शिक्षा (कक्षा १-३) को पाठ्यक्रम संरचना

तालिका ३ : आधारभूत शिक्षा (कक्षा १-३) को पाठ्यक्रम संरचना

क्र. स.	विषयसम्बन्धी क्रियाकलाप	पाठ्यघण्टा	वार्षिक कार्यघण्टा
१.	भाषिक सिप विकाससम्बन्धी क्रियाकलाप (नेपाली)	५	१६०
२.	भाषिक सिप विकाससम्बन्धी क्रियाकलाप (अङ्ग्रेजी)	४	१२८
३.	गणितीय सिप विकाससम्बन्धी क्रियाकलाप (गणित)	४	१२८
४	विज्ञान, स्वास्थ्य र शारीरिक शिक्षा, सामाजिक अध्ययन, चारित्रिक विकास तथा सिर्जनात्मक कलासम्बन्धी क्रियाकलाप (सेरोफेरो)	८	२५६
५.	मातृभाषिक सिप/स्थानीय विषयवस्तुसम्बन्धी क्रियाकलाप	५	१६०
	जम्मा	२६	८३२

(पठनपाठन सञ्चालनका लागि उपयोग भएको ३२ घण्टाको समयावधिलाई १ पाठ्यघण्टा (Credit hour) मानिएको छ ।)

उल्लिखित संरचनाका आधारमा पाठ्यक्रम निर्माण तथा गर्दा निम्नलिखित पक्षहरू समावेश गरिने छ :

१. भाषिक सिपअन्तर्गत सुनाइ, बोलाइ, पढाइ, लेखाइ सिपको विकास, शब्दभण्डार, आधारभूत सञ्चार सिपको विकास जस्ता पक्षहरूमा ध्यान दिइने छ गणितीय सिपअन्तर्गत सङ्ख्या र अङ्कको अवधारणाका साथै व्यावहारिक गणितीय ज्ञान तथा व्यावहारिक गणितीय सिपको विकास र प्रयोगमा ध्य दिइने छ ।
२. विज्ञान, स्वास्थ्य र शारीरिक शिक्षासम्बन्धी क्रियाकलापहरूअन्तर्गत वैज्ञानिक सोच तथा सिपको प्रयोग, विज्ञान, वातावरण, स्थानीय पर्यावरण, स्वा र शारीरिक शिक्षा, प्रविधि आदि सिकाइका क्षेत्रअन्तर्गत पर्ने विषयवस्तुहरूसँग सम्बन्धित क्रियाकलापहरू समावेश गरिने छ ।
३. सामाजिक अध्ययन, चारित्रिक विकास तथा सिर्जनात्मक कलासम्बन्धी क्रियाकलापअन्तर्गत सामाजिक मूल्य र मान्यता, चारित्रिक विका सिर्जनात्मकता, कला र संस्कृति, जीवनोपयोगी सिप तथा सूचना र सञ्चार प्रविधि आदि सिकाइका क्षेत्रअन्तर्गत पर्ने विषयवस्तुहरूसँग सम्बन्धि क्रियाकलाप समावेश गरिने छ ।
४. स्थानीय विषयअन्तर्गत मातृभाषा, स्थानीय इतिहास तथा संस्कृति, संस्कृत भाषा र स्थानीय ज्ञान, सिप, कला तथा प्रविधिमा आधारित विषय सम्बन्धित क्रियाकलाप पर्ने छन् । सिर्जनात्मक सिप विकाससम्बन्धी क्रियाकलापलाई अन्य विषयक्षेत्रका क्रियाकलापहरूसँग पनि सम्बन्धित गराउनु छ । स्थानीय विषयको पाठ्यक्रम र पाठ्यसामग्री विद्यालयले स्थानीय विज्ञ, अभिभावक तथा स्थानीय तहको सहयोग र समन्वयमा विकास कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्नेछ ।

www.lawcommiss

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४

प्रमाणीक

२०७४

संवत् २०७४ सालको ऐन नं. २६

नेपालको संविधान बमोजिम स्थानीय तहको अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था क
ङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह बिचको सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयला
ागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी सुलभ र गुणस्तरीय सेवा प्रव
तन्त्रका लाभहरूको समानुपातिक समावेशी र न्यायोचित वितरण गरी का
ाकासको अवधारणा अनुरूप समाजवाद उन्मुख सङ्घीय लोकतान्त्रिक गण
ालीलाई स्थानीय तहदेखि नै सुदृढीकरण गर्न, र

नीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्था
कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको स
ावश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

(६) बहुमूल्य धातु, पत्थर तथा खनिज पदार्थको संरक्षण र सम्वर्द्धनमा सहयोग,

(७) ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, नुन, माटो, खरीढुङ्गा तथा स्लेट जस्ता खानीजन्य वस्तुको सर्वेक्षण, उत्खनन् तथा उपयोगको दर्ता, अनुमति, नवीकरण, खारेजी र व्यवस्थापन,

(८) भौगर्भिक नक्सा प्रकाशन।

ाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास

(१) भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास सम्बन्धी स्थानीयस्तरको नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,

(२) पुरातत्त्व, प्राचीन स्मारक तथा सङ्ग्रहालयको संरक्षण, सम्भार, प्रवर्द्धन र विकास,

(३) परम्परागत जात्रा तथा पर्वको सञ्चालन र व्यवस्थापन,

(४) प्रचलित कानून बिरुद्धका कुरीति तथा कुसंस्कार बिरुद्ध सामाजिक परिचालन सम्बन्धी कार्य,

(५) भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास सम्बन्धी अन्य कार्य।

Govt. of Nepal Regd. No. 20/2048/049
SWC Affiliated No.: 22207/2063/064
PAN No.: 302019986

(नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघसँग आवद्ध)

नेपाल तामाङ घेदुङ
NEPAL TAMANG GHEDUNG

संघीय कार्यसमिति, संघीय सचिवालय, काठमाडौं, नेपाल

Mailing Address:
Kathmandu, Nepal
Tel: +977-1-4598072
E-mail: ghedung@gmail.com
Web: www.nepaltamangghedung.org.np

च.नं. ६००|०८०|८१

मिति : २०८१/०२/०८

दर्ता नं.: २४४
मिति: २०८१/०२/११

श्री माननीय अध्यक्ष ज्यू
भाषा आयोग शंखमूल
काठमाडौं, नेपाल ।

विषय : स्थानीय तहलाई पत्राचार गरिदिने सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा नेपालको संविधान, २०७२ ले स्पष्ट रुपमा स्थानीय तहको अधिकार सूचीको नं. ८ मा
आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा तथा नं. २२ मा भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास
गर्नसक्ने व्यवस्था गरिसकेको साथै नेपाल सरकारको शैक्षिक नीति समेत आधारभूत तहमा स्थानीय
भाषामा स्थानीय विषयको पाठ्यपुस्तक तयार पारी विषय शिक्षा लागू गर्ने रहेको हुँदा भाषासम्बन्धी सो
मापदण्ड, संवैधानिक व्यवस्था आदि समेतलाई मध्यनजर गरी तामाङ समुदायको राष्ट्रिय साझा संस्था
नेपाल तामाङ घेदुङले भाषा आयोगको प्राविधिक सहयोग र स्थानीय सरकारको आर्थिक सहयोग,
समन्वय, सहकार्यमा तामाङ जातिको बाहुल्यता रहेको बागमती प्रदेशको आधा दर्जन बढी स्थानीय
तहमा पाँचौ विषयको रुपमा तामाङ बालबालिकालाई आधारभूत तहमा तामाङ भाषा, लिपिमा आधारित
विषय शिक्षा अध्ययन, अध्यापन गराउँदै आएको जानकारी गराउन चाहन्छौं ।

सोही सन्दर्भमा सम्मानित भाषा आयोगको सिफारिसमा बागमती प्रदेश संसद र सरकारले यस प्रदेशमा
तामाङ र नेपाल भाषा, लिपिलाई सरकारी कामकाजको भाषा ऐन, २०८० लाई कार्यान्वयन गराउन
मिति २०८१ बैशाख २४ गते काठमाडौंको बसन्तपुरमा आयोजित एक समारोहका बीच सम्मानीय
प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल (प्रचण्ड) ज्यूबाट शुभारम्भ घोषणा गरिएको सर्वविदितै छ । साथै, प्रदेश
मन्त्रालयको बोर्डहरु समेत तामाङ र नेपाल भाषा, लिपिमा परिवर्तन गरिसकिएको अवस्था छ । तरपनि
तामाङ भाषा, लिपिलाई विद्यालय तहमा लागू गराउने सम्बन्धमा कतिपय स्थानीय तहमा नेपाल
सरकारको मातृभाषा शिक्षा नीति विपरीत केन्द्रीय पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले नै पुस्तक तयार गरी लागू
गराउने जस्ता केही भ्रम विद्यमान रहेको र मातृभाषा शिक्षा प्रभावकारी ढंगले अघि बढ्न नसकेको हुँदा
सो सम्बन्धी यस संस्थालाई समेत बोधार्थ दिई सम्पूर्ण स्थानीय तहलाई बागमती प्रदेश सरकारले पारित
गरेको सरकारी कामकाजको भाषा ऐन, २०८० मा भएको व्यवस्था तथा नेपालको संविधान, २०७२ ले
मातृभाषा शिक्षासम्बन्धी स्थानीय तहको अधिकार सूची अनुसार पाठ्यपुस्तक तयार गरी लागू गराउने
सम्बन्धमा पत्राचार गरिदिन हुन अनुरोध गरिन्छ ।

....
जगतमान लामा (दोङ)
महासचिव

Govt. of Nepal Regd. No. 20/2048/049
SWC Affiliated No.: 22207/2063/064
PAN No.: 302019986

नेपाल तामाङ घेदुङ
NEPAL TAMANG GHEDUNG
संघीय कार्यसमिति, संघीय सचिवालय, काठमाडौं, नेपाल

(नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघसँग आबद्ध)

Kathmandu, Nepal
Tel: +977-1-4598072
E-mail: ghedung@gmail.com
Web: www.nepaltamangghedung.org.np

च.नं. ५६६/०८०/८१

मिति : २०८१/०२/०८

मानननीय मन्त्रीज्यूको सचिवालय
दर्ता नं.:- ४९०
मिति:- २०८१/०२/१४

श्री माननीय मन्त्री ज्यू
संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं, नेपाल ।

मा. हित बहादुर तामाङ
मन्त्री

विषय : स्थानीय तहलाई पत्राचार गरिदिने सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा नेपालको संविधान, २०७२ ले स्पष्ट रुपमा स्थानीय तहको अधिकार सूचीको नं. ८ मा आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा तथा नं. २२ मा भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास गर्नसक्ने व्यवस्था गरिसकेको साथै नेपाल सरकारको शैक्षिक नीति समेत आधारभूत तहमा स्थानीय भाषामा स्थानीय विषयको पाठ्यपुस्तक तयार पारी [illegible] शिक्षा लागू गर्ने रहेको हुँदा भाषासम्बन्धी [illegible] मापदण्ड, संवैधानिक व्यवस्था आदि समेतलाई मध्यनजर गरी तामाङ समुदायको राष्ट्रिय साझा संस्था नेपाल तामाङ घेदुङले भाषा आयोगको प्राविधिक सहयोग र स्थानीय सरकारको आर्थिक सहयोग, समन्वय, सहकार्यमा तामाङ जातिको बाहुल्यता [illegible] बागमती प्रदेशको आधा दर्जन बढी स्थानीय तहमा पाँचौ विषयको रुपमा तामाङ बालबालिकालाई आधारभूत तहमा तामाङ भाषा, लिपिमा [illegible] विषय शिक्षा अध्ययन, अध्यापन गराउँदै आएको [illegible] जारी गराउन चाहन्छौ ।

सोही सन्दर्भमा सम्मानित भाषा आयोगको सिफारिसमा बागमती प्रदेश संसद र सरकारले यस प्रदेशमा तामाङ र नेपाल भाषा, लिपिलाई सरकारी [illegible] भाषा ऐन, २०८० लाई कार्यान्वयन [illegible] मिति २०८१ बैशाख २४ गते काठमाडौंमा [illegible] आयोजित एक समारोहका बीच [illegible] प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल (प्रचण्ड) [illegible] शुभ घोषणा गरिएको सर्वविदितै छ । [illegible] मन्त्रालयको बोर्डहरु समेत तामाङ र नेपाल भाषा [illegible] रुपमा परिवर्तन गरिसकिएको अवस्था छ । [illegible] तामाङ भाषा, लिपिलाई विद्यालय [illegible] लागू गराउने सम्बन्धमा कतिपय स्थानीय तहमा [illegible] सरकारको मातृभाषा शिक्षा नीति विपरीत [illegible] पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले नै पुस्तक तयार गरी लागू गराउने जस्ता केही भ्रम विद्यमान रहेको र मातृभाषा शिक्षा प्रभावकारी ढंगले अघि बढ्न नसकेको हुँदा सो सम्बन्धी यस संस्थालाई समेत [illegible] स्थानीय तहलाई बागमती प्रदेश सरकारले [illegible] गरेको सरकारी कामकाजको भाषा [illegible] व्यवस्था तथा नेपालको संविधान, २०७२ ले मातृभाषा शिक्षासम्बन्धी स्थानीय तहको अधिकार [illegible] अनुसार पाठ्यपुस्तक तयार गरी लागू गर्ने सम्बन्धमा पत्राचार गरिदिन हुन अनुरोध गर्दछौं ।

श्री संस्कृति महाशाखा
[illegible] व्यवस्थापका [illegible] प्रेषित ।

जगतमान लामा ([illegible])
महासचिव

हेमराज तामाङ
सहसचिव

च. नं. ९९६
प.सं. ०७८/७८

भाषा आयोग र नेपाल तामाङ घेदुङबीच

स्थानीय तहमा भाषा नीति निर्माण तथा मातृभाषा शिक्षासम्बन्धी

समझदारीपत्र, २०७७/७८

नेपालको संविधानको धारा २८७ कोअनुसार गठित भाषा आयोगको कार्यक्षेत्रअनुसार सरकारी कामकाजको भाषा, नेपालमा बोलिने भाषाहरूको संरक्षण र संवर्धन, मातृभाषाहरूको शिक्षामा प्रयोगका साथै भाषाहरूको अध्ययन, अनुसन्धान र अनुगमन रहेको छ। त्यसैगरी नेपालको संविधान २०७२ को अनुसूची ८ को २२ मा भएको भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकासको व्यवस्था भएअनुसार स्थानीय तह सरकार सञ्चालन २०७४ को दफा ११ को उपदफा (फ) को १ मा भाषाको संरक्षण र विकाससम्बन्धी स्थानीयस्तरको नीति, कानुन, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमनको व्यवस्थाका साथै उपदफा ५ मा भाषा संरक्षण र विकाससम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्था गरिएको छ। यसै सन्दर्भमा नेपाल तामाङ घेदुङ (तामाङ अन्तर्राष्ट्रिय परिषदको समन्वय) सँग सम्झौता भएका स्थानीय तहहरूमा भाषा संरक्षण तथा विकास नीति निर्माण तथा मातृभाषा शिक्षा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि भाषा आयोग (संवैधानिक आयोग) र नेपाल तामाङ घेदुङ (तामाङ समुदायको राष्ट्रिय संस्था,आदिवासी जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानको सङ्घीय परिषद सदस्य तथा आदिवासी जनजाति महासङ्घको सदस्य) बीच समझदारीमा दस्तखत गरी यो समझदारी पत्र लियौं र दियौं । *यस समझदारीका शर्तहरू देहायअनुसार छन्-*

१. नेपाल तामाङ घेदुङसँग सहकार्य गरिएका स्थानीय तहहरूमा भाषा संरक्षण तथा विकास नीति निर्माण तथा मातृभाषा शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,

२. नेपाल तामाङ घेदुङले यस कार्यक्रममा संयोजन र समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने,

३. स्थानीय तह भाषा नीति र मातृभाषा शिक्षा कार्यक्रमका लागि नेपाल तामाङ घेदुङ र स्थानीय तहबीच सम्झौता हुने,

नेपाल तामाङ घेदुङ

४. नेपाल तामाङ घेदुङसँग सम्झौता गरिएका स्थानीय तहहरूमा भाषा आयोगको सहकार्य तामाङ घेदुङसँगको यस सम्झौतामा आधारित हुने,

५. स्थानीय तह र तामाङ घेदुङबाट आर्थिक तथा व्यवस्थापकीय सहकार्य हुने,

६. भाषा आयोगबाट भाषा संरक्षण तथा विकास नीति निर्माण तथा मातृभाषा शिक्षा कार्यक्रमका लागि प्राविधिक तथा प्राज्ञिक सहकार्य हुने,

७. निर्मित भाषा संरक्षण तथा विकास नीति तथा मातृभाषा शिक्षा कार्यक्रम कार्यान्वयनको जिम्मेवारी स्थानीय तहहरूको हुने जसमा कार्यक्रम तथा बजेटको व्यवस्था सो तहले गर्नुपर्ने,

८. नेपाल तामाङ घेदुङबाट भाषा संरक्षण तथा विकास नीति निर्माण तथा मातृभाषा शिक्षा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि स्थानीय तहसँग पहल, समन्वय र सहकार्य गर्ने,

९. भाषा आयोगले उल्लिखित स्थानीय तहमा भाषा नीति तथा मातृभाषा शिक्षा कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गर्नका साथै कार्यक्रम कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने,

१०. सम्झौता कार्यान्वयनको सिलसिलामा कुनै द्विविधा आएमा आपसी समझदारीमा समाधान गरिने,

११. सम्झौतामा उल्लेख गरिएबाहेक अन्यको हकमा प्रचलित कानुनबमोजिम हुने ।

भाषा आयोगको तर्फबाट	**रोहबर**	**नेपाल तामाङ घेदुङको तर्फबाट**
दस्तखतः	दस्तखतः	दस्तखतः
नामः श्री लक्ष्मीप्रसाद भट्टराई	नामः डा.लोकबहादुर लोप्चन	नामःश्री महितकुमार तामाङ
पदः का.मु.सचिव	पदः उपचिव	पदःमहासचिव
कार्यालयको छापः		कार्यालयको छापः

भाषा आयोग शङ्खमूल, काठमाडौं २०७३

मितिः २०७६।०३।०३

नेपाल तामाङ घेदुङ काठमाडौं

छ) **नेपाल शिक्षक महासंघः** नेपाल शिक्षक महासंघमा आबद्ध संस्थाहरूलाई अभिप्रेरित गरी शिक्षकहरूमा भाषिक सचेतना निर्माण गर्ने र बहुभाषिक दक्षता विकास गर्न समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्नुका साथै स्थानीय तहमा भाषाको संरक्षण गर्न र मातृभाषामा शिक्षा प्रदान गर्न बहुभाषिक शिक्षा नीति तर्जुमा गर्ने कार्यमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा सहजीकरण गर्ने र कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि प्राविधिक एवम् प्राज्ञिक पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने र मातृभाषाको माध्यमबाट शिक्षा विस्तार गर्ने कार्यमा सहजीकरण गरी बालबालिकाहरूको संज्ञानात्मक एवम् भाषिक र सांस्कृतिक चेतनाको अभिवृद्धि गरी सिकाइ सुधारको आधार निर्माण गर्न पहल गर्ने तथा भाषाहरूको संरक्षण, संवर्धन र विकासका लागि उत्प्रेरकको भूमिका निर्वाह गर्ने ।

ज) तराई मधेश राष्ट्रिय प्रतिष्ठान, मैथिली साहित्यकार सभा, भोजपुरी प्रज्ञा प्रतिष्ठान, अवधि सांस्कृतिक विकास परिषद्, मगही अन्तर्राष्ट्रिय परिषद्, भाषिक समुदायको निकट सम्पर्कमा रही भाषिक-सांस्कृतिक सचेतना अभिवृद्धि गर्न उत्प्रेरकको भूमिका निर्वाह गर्ने, स्थानीय सरकारको भाषा नीति निर्माण गर्न र मातृभाषामा शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालनका लागि पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने, प्रविधिलाई अनुकूलन गरी स्थानीय भाषाहरूको प्रयोग विस्तारमा सहजीकरण गर्ने र मातृभाषामा शिक्षा तथा भाषा संरक्षणसम्बन्धी अनुसन्धानात्मक एवम् अभिलेखीकरण सम्बन्धी कार्यमा समन्वय गर्ने ।

५) **सहकार्य र साझेदारीको स्वरूपः** यो सहकार्यको स्वरूप र कार्यढाँचा लचिलो एवम् जीवन्त प्रकृतिको हुनेछ । यसमा संस्था एवम् व्यक्तिको आबद्धता खुला रहनेछ । सामन्यतया प्रत्येक चार महिनामा यसको कार्य समीक्षा हुनेछ । यसको बैठक दूरदृश्य (भर्चुअल)का माध्यमबाट पनि सञ्चालन हुनेछ । यो संयन्त्रको समन्वय र सञ्चालन भाषा आयोगबाट हुनेछ ।

दस्तखत **सहकार्य तथा समझदारीमा आबद्ध संस्थाहरू/संयन्त्र**

योगेन्द्र यादव १) **प्रा.डा. योगेन्द्रप्रसाद यादव**, प्रमुख, मातृभाषा विभाग, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान

२) **श्री अशोककुमार ब्यान्जू (श्रेष्ठ)**, अध्यक्ष, नगरपालिका संघ नेपाल

३) **श्री होमनारायण श्रेष्ठ,** अध्यक्ष, गाउँपालिका राष्ट्रिय महासंघ नेपाल

४) **श्री जगतबहादुर बराम,** अध्यक्ष, नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघ

५) **श्री ज्ञानेन्द्र पुन मगर,** कार्यकारी सदस्य, आदिवासी जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान

६) **श्री बाबुराम थापा,** अध्यक्ष, नेपाल शिक्षक महासंघ

७) **श्री आनन्द गुप्ता,** अध्यक्ष, तराई मधेश राष्ट्रिय प्रतिष्ठान र भोजपुरी प्रज्ञा प्रतिष्ठान

८) **श्री जनार्दनलास दास,** अध्यक्ष, मैथिली साहित्यकार सभा

९) **श्री विक्रममणि त्रिपाठी,** सचिव, अवधि सांस्कृतिक विकास परिषद्

१०) **श्री वीरबहादुर महतो,** अध्यक्ष, मगही अन्तर्राष्ट्रिय परिषद्

११) **डा. लोकबहादुर लोप्चन तामाङ,** (सहजीकरण र समन्वय) प्रमुख, मातृभाषा शिक्षा शाखा, भाषा आयोग ।

मितिः २०७७ असार ३ गते ।

मातृभाषामा शिक्षा तथा भाषा संरक्षणसम्बन्धी स्थानीय सरकारसितको सहकार्य र समझदारी

नेपालको संविधानले प्रत्याभूत गरेको मातृभाषामा शिक्षासम्बन्धी प्रावधानहरूको कार्यान्वयन र भाषाहरूको संरक्षण, संवर्धन र विकासका लागि स्थानीय सरकारको भूमिकालाई हृदयङ्गम् गरी मातृभाषामा शिक्षा एवम् बहुभाषिकताका क्षेत्रसित आबद्ध भाषा आयोग, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान (मातृभाषा विभाग), आदिवासी जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान, नगरपालिका संघ नेपाल, गाउँपालिका राष्ट्रिय महासंघ नेपाल, नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघ, नेपाल शिक्षक महासंघलगायत विभिन्न सरोकारवाला संघसंस्थाका पदाधिकारी एवम् प्रबुद्ध व्यक्तिहरूको उपस्थितिमा मिति २०७७ असार ३ गतेका दिन कोरोना माहामारीबाट सिर्जना भएको प्रतिकूल परिस्थितिमा पनि ऐक्यबद्धता प्रकट गर्दै भाषा आयोगका अध्यक्ष डा. लवदेव अवस्थीको अध्यक्षतामा सञ्चालन भएको दूरदृश्य (भर्चुअल) बैठकमा भएको छलफलका आधारमा मातृभाषामा शिक्षा र भाषा संरक्षणसम्बन्धी नीति निर्माण, कार्यक्रम कार्यान्वयन, स्रोतसाधन परिचालन र व्यवस्थापनका लागि स्थानीय सरकारको अगुवाइलाई आत्मसाथ गरी सबैसम्बद्ध निकाय र व्यक्तिहरूले आ-आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्न क्रियाशील रहने र समन्वयात्मक रूपमा काम गर्ने प्रतिबद्धताका साथ भावी पुस्ताका संवाहक हाम्रा बालबालिका र युवाहरूको संज्ञाठनात्मक एवम् भाषिक र सांस्कृतिक चेतनाको विकास गरी सिकाइको सुनिश्चित आधार निर्माण गर्ने प्रयोजनका लागि हामी निम्न कुराहरूमा सहमत भएका छौं:-

१. नेपालको संविधानको धारा ३१ को उपधारा (४) ले ब्रेललिपि र साङ्केतिक भाषाको माध्यमबाट शिक्षा पाउने हक स्थापित गर्नुका साथै सोही धाराको उपधारा (५) ले आफ्नो मातृभाषामा शिक्षा पाउने हकको प्रत्याभूति गरेको र धारा ३२ को उपधारा (१) ले प्रत्येक व्यक्ति र समुदायलाई आफ्नो भाषा प्रयोग गर्ने हक प्रदान गर्नुका साथै सोही धाराको उपधारा (३) ले नेपालमा बसोबास गर्ने प्रत्येक नेपाली समुदायलाई आफ्नो भाषा, लिपि, संस्कृतिको संवर्धन र संरक्षण गर्ने हकको प्रत्याभूति गरेको कुरालाई आत्मसाथ गरी उल्लिखित प्रावधानहरूको कार्यान्वयनका लागि कानूनमा भएको व्यवस्थाबमोजिम आ-आफ्नो क्षेत्रबाट समन्वयात्मक रूपमा काम गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

२. नेपालको संविधानको अनुसूची-८ मा रहेको स्थानीय तहको अधिकारको सूचीअन्तर्गत क्रमसंख्या ८ मा उल्लेख भएको आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा तथा सोही अनुसूचीको २२ मा व्यवस्था भएको भाषा, संस्कृतिसम्बन्धी अधिकारको सूचीको कार्यान्वयनका लागि स्थानीय सरकारको अगुवाइलाई आत्मसाथ गरी नीति निर्माण, कार्यक्रम कार्यान्वयन, स्रोतसाधनको समुचित विनियोजन र व्यवस्थापनका लागि सबैसम्बद्ध निकाय र व्यक्तिहरूले आ-आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्ने र आवश्यकताअनुसारको वैशिष्ट्य सेवा प्रदान गर्न क्रियाशील भई काम गर्ने अठोट गर्दछौं ।

३. मातृभाषामा शिक्षा र भाषा संरक्षणसम्बन्धी स्थानीय सरकारसितको यस सहकार्य र साझेदारीमा आबद्ध निकायहरूले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा कायम रहेका आ-आफ्ना संरचनागत अवयवहरूलाई क्रियाशील गराई सचेतना अभिवृद्धि गर्ने, कार्यक्रम कार्यान्वयनमा समन्वय र सहजीकरण गर्ने, स्रोतसाधन विनियोजन र परिचालनमा सहयोग गर्ने, प्रविधिको विकास र विस्तारमा टेवा पुर्याउने कार्यका लागि प्राज्ञिक एवम् प्राविधिक पृष्ठपोषण गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

४. मातृभाषामा शिक्षा र भाषा संरक्षणसम्बन्धी स्थानीय सरकारसितको सहकार्य र साझेदारीका लागि संस्थागत रूपमा निम्नानुसारको विशिष्ठिकृत भूमिका निर्वाह गर्न हामी सहमत भएका छौं:-

क) भाषा आयोगः नेपालको संविधानको धारा २८७ को उपधारा (६) तथा भाषा आयोग ऐन, २०७४ को दफा २१ र दफा ४ सित सम्बन्धित कार्यका साथै सोही ऐनको दफा ३ को उपदफा (ख) सित सम्बन्धित

मातृभाषामा शिक्षा तथा भाषा संरक्षणसम्बन्धी स्थानीय सरकारसितको सहकार्य र समझदारी

नेपालको संविधानले प्रत्याभूत गरेको मातृभाषामा शिक्षासम्बन्धी प्रावधानहरूको कार्यान्वयन र भाषाहरूको संरक्षण, संवर्धन र विकासका लागि स्थानीय सरकारको भूमिकालाई हृदयङ्गम् गरी मातृभाषामा शिक्षा एवम् बहुभाषिकताका क्षेत्रसित आबद्ध भाषा आयोग, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान (मातृभाषा विभाग), आदिवासी जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान, नगरपालिका संघ नेपाल, गाउँपालिका राष्ट्रिय महासंघ नेपाल, नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघ, नेपाल शिक्षक महासंघलगायत विभिन्न सरोकारवाला संघसंस्थाका पदाधिकारी एवम् प्रबुद्ध व्यक्तिहरूको उपस्थितिमा मिति २०७७ असार ३ गतेका दिन कोरोना माहामारीबाट सिर्जना भएको प्रतिकूल परिस्थितिमा पनि ऐक्यबद्धता प्रकट गर्दै भाषा आयोगका अध्यक्ष डा. लवदेव अवस्थीको अध्यक्षतामा सञ्चालन भएको दूरदृश्य (भर्चुअल) बैठकमा भएको छलफलका आधारमा मातृभाषामा शिक्षा र भाषा संरक्षणसम्बन्धी नीति निर्माण, कार्यक्रम कार्यान्वयन, स्रोतसाधन परिचालन र व्यवस्थापनका लागि स्थानीय सरकारको अगुवाइलाई आत्मसाथ गरी सबैसम्बद्ध निकाय र व्यक्तिहरूले आ-आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्न क्रियाशील रहने र समन्वयात्मक रूपमा काम गर्ने प्रतिबद्धताका साथ भावी पुस्ताका संवाहक हाम्रा बालबालिका र युवाहरूको संज्ञाठनात्मक एवम् भाषिक र सांस्कृतिक चेतनाको विकास गरी सिकाइको सुनिश्चित आधार निर्माण गर्ने प्रयोजनका लागि हामी निम्न कुराहरूमा सहमत भएका छौं:-

१. नेपालको संविधानको धारा ३१ को उपधारा (४) ले ब्रेललिपि र साङ्केतिक भाषाको माध्यमबाट शिक्षा पाउने हक स्थापित गर्नुका साथै सोही धाराको उपधारा (५) ले आफ्नो मातृभाषामा शिक्षा पाउने हकको प्रत्याभूति गरेको र धारा ३२ को उपधारा (१) ले प्रत्येक व्यक्ति र समुदायलाई आफ्नो भाषा प्रयोग गर्ने हक प्रदान गर्नुका साथै सोही धाराको उपधारा (३) ले नेपालमा बसोबास गर्ने प्रत्येक नेपाली समुदायलाई आफ्नो भाषा, लिपि, संस्कृतिको संवर्धन र संरक्षण गर्ने हकको प्रत्याभूति गरेको कुरालाई आत्मसाथ गरी उल्लिखित प्रावधानहरूको कार्यान्वयनका लागि कानूनमा भएको व्यवस्थाबमोजिम आ-आफ्नो क्षेत्रबाट समन्वयात्मक रूपमा काम गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

२. नेपालको संविधानको अनुसूची-८ मा रहेको स्थानीय तहको अधिकारको सूचीअन्तर्गत क्रमसंख्या ८ मा उल्लेख भएको आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा तथा सोही अनुसूचीको २२ मा व्यवस्था भएको भाषा, संस्कृतिसम्बन्धी अधिकारको सूचीको कार्यान्वयनका लागि स्थानीय सरकारको अगुवाइलाई आत्मसाथ गरी नीति निर्माण, कार्यक्रम कार्यान्वयन, स्रोतसाधनको समुचित विनियोजन र व्यवस्थापनका लागि सबैसम्बद्ध निकाय र व्यक्तिहरूले आ-आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्ने र आवश्यकताअनुसारको वैशिष्ट्य सेवा प्रदान गर्न क्रियाशील भई काम गर्ने अठोट गर्दछौं ।

३. मातृभाषामा शिक्षा र भाषा संरक्षणसम्बन्धी स्थानीय सरकारसितको यस सहकार्य र साझेदारीमा आबद्ध निकायहरूले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा कायम रहेका आ-आफ्ना संरचनागत अवयवहरूलाई क्रियाशील गराई सचेतना अभिवृद्धि गर्ने, कार्यक्रम कार्यान्वयनमा समन्वय र सहजीकरण गर्ने, स्रोतसाधन विनियोजन र परिचालनमा सहयोग गर्ने, प्रविधिको विकास र विस्तारमा टेवा पुर्याउने कार्यका लागि प्राज्ञिक एवम् प्राविधिक पृष्ठपोषण गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

४. मातृभाषामा शिक्षा र भाषा संरक्षणसम्बन्धी स्थानीय सरकारसितको सहकार्य र साझेदारीका लागि संस्थागत रूपमा निम्नानुसारको विशिष्ठिकृत भूमिका निर्वाह गर्न हामी सहमत भएका छौं:-

क) भाषा आयोगः नेपालको संविधानको धारा २८७ को उपधारा (६) तथा भाषा आयोग ऐन, २०७४ को दफा २१ र दफा ४ सित सम्बन्धित कार्यका साथै सोही ऐनको दफा ३ को उपदफा (ख) सित सम्बन्धित